

Komunikat prasowy

Luksemburg, 11 września 2018 r.

Zanieczyszczenie powietrza – Trybunał ostrzega, że zdrowie obywateli UE nadal nie jest wystarczająco chronione

Z nowego sprawozdania Europejskiego Trybunału Obrachunkowego wynika, że podejmowane przez UE działania na rzecz ochrony zdrowia ludzi przed zanieczyszczeniem powietrza nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Każdego roku około 400 000 mieszkańców UE umiera przedwcześnie w następstwie zanieczyszczenia powietrza, a związane z nim zewnętrzne koszty zdrowotne wynoszą setki miliardów euro. Kontrolerzy ostrzegają, że te poważne koszty społeczne i ekonomiczne nie znalazły jednak jeszcze odzwierciedlenia w odpowiednich działaniach w całej Unii. Jak dodają, substancjami, które odpowiadają za większość przedwczesnych zgonów, są pył zawieszony, dwutlenek azotu i ozon w warstwie przyziemnej, a szczególnie narażone są osoby na obszarach miejskich.

Podstawę unijnej polityki czystego powietrza stanowi dyrektywa w sprawie jakości powietrza z 2008 r., w której ustanowiono normy jakości powietrza w zakresie stężenia zanieczyszczeń w powietrzu. Kontrolerzy ocenili konstrukcję dyrektywy, a także skuteczność jej wdrażania przez państwa członkowskie oraz jego monitorowanie i egzekwowanie przez Komisję. Zbadali także, czy kwestię jakości powietrza należy uwzględnić w pozostałych obszarach polityki UE i czy przeznaczono na nią odpowiednie środki unijne, oraz czy społeczeństwo jest należyście informowane o zagadnieniach związanych z jakością powietrza.

– Zanieczyszczenie powietrza stanowi największe środowiskowe zagrożenie dla zdrowia w Unii Europejskiej – **powiedział Janusz Wojciechowski, członek Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialny za to sprawozdanie.** – W ostatnich dziesięcioleciach strategię polityczną UE przyczyniły się do ograniczenia emisji, jednak jakość powietrza nie poprawiała się w tym samym tempie, a konsekwencje tego dla zdrowia publicznego są nadal poważne.

Unijne normy jakości powietrza zostały ustanowione prawie dwadzieścia lat temu, i – jak stwierdzili kontrolerzy – niektóre z nich są o wiele mniej rygorystyczne niż wytyczne Światowej Organizacji Zdrowia oraz poziom sugerowany przez najnowsze badania naukowe. Wprawdzie poziom emisji zanieczyszczeń powietrza obniża się, jednak – zdaniem kontrolerów – większość państw

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Rzecznik

Tel.: (+352) 4398 47063

Tel. kom.: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Urzędnik ds. kontaktów z prasą

Tel.: (+352) 4398 45410

Tel. kom.: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luksemburg

E-mail: press@eca.europa.eu

[@EUAuditors](https://twitter.com/EUAuditors)

eca.europa.eu

członkowskich nadal nie przestrzega unijnych norm jakości powietrza i nie podejmuje wystarczająco skutecznych działań, aby poprawić jego jakość.

Istnieje także ryzyko, że poziom zanieczyszczenia powietrza jest niedoszacowany, ponieważ mogło być ono mierzone w niewłaściwych lokalizacjach. Plany ochrony powietrza – kluczowy wymóg dyrektywy w sprawie jakości powietrza – często nie przynoszą oczekiwanych rezultatów.

Komisja Europejska ma ograniczone możliwości monitorowania wyników państw członkowskich w zakresie realizacji celów dotyczących jakości powietrza. Podejmowane przez nią kroki mające na celu egzekwowanie przepisów nie doprowadziły jak dotąd do przestrzegania przez państwa członkowskie dopuszczalnych wartości w zakresie jakości powietrza ustanowionych w dyrektywie. Pomimo wszczynania przez Komisję postępowań względem wielu państw członkowskich i uzyskiwania przez nią korzystnych orzeczeń państwa członkowskie nadal często naruszają dopuszczalne wartości w zakresie jakości powietrza – twierdzą kontrolerzy.

Kontrolerzy zauważają, że unijne środki przeznaczane na rzecz jakości powietrza mogą zapewniać użyteczne wsparcie, jednak finansowane projekty nie zawsze są dobrze ukierunkowane. Podczas wizyt w państwach członkowskich widzieli też przykłady dobrych projektów – zwłaszcza w ramach unijnego programu LIFE.

Zdaniem kontrolerów zanieczyszczenie powietrza stanowi pilną kwestię zdrowia publicznego, a kluczową rolę w rozwiązywaniu tego problemu odgrywają świadomość społeczna i informowanie społeczeństwa. W ostatnim czasie obywatele bardziej angażowali się w sprawy związane z jakością powietrza i występowali do sądów krajowych, które w kilku państwach członkowskich wydały orzeczenia popierające prawo ludzi do czystego powietrza. Kontrolerzy zauważyli jednak, że dyrektywa w sprawie jakości powietrza chroni prawa obywateli do dostępu do sprawiedliwości mniej jednoznacznie niż niektóre spośród innych dyrektyw środowiskowych. Jak twierdzą, informacje na temat jakości powietrza udostępniane obywatelom były czasami niejasne.

Kontrolerzy zalecają następujące działania na rzecz poprawy jakości powietrza w UE:

- podejmowanie bardziej skutecznych działań przez Komisję Europejską;
- nowelizację dyrektywy w sprawie jakości powietrza;
- nadanie priorytetu polityce w zakresie jakości powietrza i wyraźniejsze uwzględnianie jej w innych strategiach politycznych UE;
- poprawę świadomości społecznej i lepsze informowanie społeczeństwa.

Informacje dla redaktorów

Trybunał przedstawia swoje sprawozdania specjalne Parlamentowi Europejskiemu i Radzie UE, a także innym zainteresowanym stronom, takim jak parlamenty krajowe, podmioty związane z danym sektorem i przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego. Zdecydowana większość zaleceń formułowanych w tych sprawozdaniach jest wprowadzana w życie, co dowodzi korzyści płynących z prac Trybunału dla obywateli UE.

Sprawozdanie specjalne nr 23/2018 zatytułowane: „Zanieczyszczenie powietrza – nasze zdrowie nadal nie jest wystarczająco chronione” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu) w 23 językach UE.